

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 19. december 2012

Sag 36/2011

(1. afdeling)

Tryg Vesta Forsikring A/S

og

P.K. Justesen A/S

(advokat Michael Villadsen for begge)

mod

Mols-Linien A/S

(advokat Per Zerman)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Århus den 15. december 2009 og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 14. oktober 2010.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Børge Dahl, Niels Grubbe, Jon Stokholm, Michael Rekling og Jan Schans Christensen.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

Parterne har gentaget deres anbringender, idet Mols-Linien A/S dog har frafaldet anbringendet om, at Tryg Vesta Forsikring A/S og P.K. Justesen A/S har bevisbyrden for, at traileren var blevet henstillet på havnen i Århus, og at de ikke havde løftet denne bevisbyrde. Det er for Højesteret ubestridt, at traileren blev stjålet, mens den befandt sig på terminalpladsen.

Forklaring

Direktør Hans Justesen har til brug for Højesteret supplerende bl.a. forklaret, at han kan vedstå den forklaring, som han har afgivet for Retten i Århus. Han oplyser dog, at man fik udle-

veret en billet som en form for kvittering, inden man stillede traileren på den anviste plads. Han er af den opfattelse, at udlevering af billetten udgjorde en kvittering for, at godset var overgået til Mols-Liniens varetægt.

Det er ham, der har underskrevet samarbejdsaftalen af 11. december 2001. Han har ikke hæftet sig ved afsnittet i samarbejdsaftalen om de almindelige forretningsbetingelser. Han kan ikke nu huske, om han har fået udleveret dem i forbindelse med forhandlingerne, i forbindelse med at kontrakten blev fremsendt til underskrift, eller på et senere tidspunkt, men han har fået dem tilsendt.

Om punkt 5 i de almindelige forretningsbetingelser om søfragtbrev har han forklaret, at han på det tidspunkt overførte 8-10.000 enheder på årsbasis og aldrig har modtaget et søfragtbrev. Han har skimmet de almindelige forretningsbetingelser igennem, men han gik ikke dybere i afsnittet, idet han gik ud fra, at det måtte være fra gammel tid, og at der ikke længere var noget, der hed søfragtbrev. Han har formentlig tænkt, at billetten måtte gøre det ud for et søfragtbrev. De almindelige forretningsbetingelser blev ikke gennemgået under forhandlingerne, og der har heller ikke været drøftet behovet for at få udstedt søfragtbrev. Han er først blevet gjort bekendt med dette, da denne sag opstod.

Han kan ikke i dag huske, at man skulle kunne få en transportseddel på anmodning. Ved transport af farligt gods skulle der heller ikke udstedes en transportseddel, men traileren skulle være mærket herom. Dette har dog heller ikke været specifikt drøftet med Mols-Linien.

Trailertransporten er vokset med årene, da man sparer chaufførlønningerne under færgetransporten. Der sker en samlet månedlig afregning af P.K. Justesens transporter fra Mols-Linien. Rent praktisk foregår transporten ved, at chaufføren kører traileren til billetlugen og får udstedt en billet. Mols-Linien beholder en kopi for sidenhen at fakturere P.K. Justesen.

Chaufføren får anvist banenummeret, kører derhen, stiller traileren og kører igen med trækkeren. Chaufførerne sender dagligt billetter, følgesedler og køre-arbejdssedler ind til P.K. Justesen, således at man kan kontrollere, når fakturaen kommer.

Han har, efter denne sag er opstået, fået stjålet endnu en trailer, der stod på Mols-Liniens terminal. Denne sag er endnu ikke afgjort.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår spørgsmålet, om Mols-Linien A/S er erstatningsansvarlig for det tab, som P.K. Justesen A/S og Tryg Vesta Forsikring A/S har lidt som følge af, at en trailer tilhørende P.K. Justesen blev stjålet fra Mols-Liniens terminalområde på Århus Havn.

Efter sølovens § 274 er en transportør ansvarlig for godset, mens det er i dennes varetægt i lastehavnen. Bestemmelser i en transportaftale eller et varetransportdokument er ugyldige, i den udstrækning de afviger fra denne bestemmelse til skade for afsenderen, jf. sølovens § 254. Formålet med bestemmelserne i § 274, stk. 2 og 3, er så vidt muligt at undgå grænseproblemer med hensyn til varetægtsperiodens begyndelse og ophør. Bestemmelserne må anses for udtømmende at regulere, hvornår varetægten skal anses for at være begyndt og afsluttet, men er ikke til hinder for, at det i transportaftalen fastlægges, hvad transportydelsen nærmere omfatter.

Sølovens § 274, stk. 2, bestemmer, at transportøren anses for at have godset i sin varetægt fra det tidspunkt, han modtager godset fra aflasteren. Tidspunktet for varetægtsperiodens begyndelse må afgøres under hensyntagen til omstændighederne ved den faktiske ladningshåndtering, jf. herved bemærkningerne til bestemmelsen i lovforslaget (Folketingstidende 1993-94, tillæg A, spalte 4965). Godset er overgået til transportørens varetægt, når det er hans ansatte, der tager sig af det, eller det står under deres kontrol.

Spørgsmålet om varetægt giver ikke anledning til tvivl, når transportøren har udstedt modtagelseskvittering, jf. sølovens § 259, eller konnossement, jf. § 292, eller søfragtseddel, jf. § 308.

I sagen har Mols-Linien ikke udstedt sådanne dokumenter. Den billet, som rederiet har udstedt, indeholdt ikke en kvittering for modtagelsen af traileren, og Mols-Linien udstedte heller ikke andre dokumenter, hvorefter rederiet bekræftede modtagelsen af traileren eller i øvrigt påtog sig at tage traileren i sin varetægt. Det fremgår af samarbejdsaftalen mellem Mols-Linien og P.K. Justesen, at aftalen angår overførsler af trailere på ruten Kalundborg-Århus, og at fragtraterne omfatter ”Ombord og i land kørsel af trailere”. I samarbejdsaftalen er der henvist til Mols-Liniens almindelige forretningsbetingelser, og det er heri angivet, at gods først anses for overgivet til Mols-Linien, når der er udstedt søfragtbrev for transporten, og at gods på Mols-Liniens områder generelt henstår for P.K. Justesens risiko.

Det er ubestridt, at P.K. Justesens chauffør fredag den 1. september 2006 om eftermiddagen henstillede selskabets trailer i den opmarchbås på Mols-Liniens terminalområde i Århus Havn, som han havde fået anvist i forbindelse med køb af billet, med henblik på, at traileren skulle overføres til Kalundborg i løbet af den kommende weekend ved en afgang, som Mols-Linien valgte. Ved passage af billetkontoret blev traileren fotograferet til dokumentation af dens tilstand. Efter chaufførens parkering af traileren, skulle Mols-Liniens ansatte trække den om bord i forbindelse med den valgte afgang, men ikke håndtere den forud herfor.

Terminalområdet var ikke indhegnet og ikke overvåget. Området var ved indkørslen indrettet med et billetkontor og en bom, men der var ingen kontrol ved udkørslen og derfor fri adgang til området. Området blev i øvrigt i et vist omfang tillige benyttet af vognmænd som parkeringsplads for trailere, der ikke skulle med færgen.

Under disse omstændigheder finder Højesteret, at parkeringen af traileren på Mols-Liniens terminalområde ikke indebærer, at Mols-Linen kan anses for at have modtaget traileren. Mols-Linien har således ikke haft traileren i sin varetægt, jf. sølovens § 274.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Tryg Vesta Forsikring A/S og P.K. Justesen A/S solidarisk betale 30.000 kr. til Mols-Linien A/S.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afgivelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.